

سایت ویژه ریاضیات www.riazisara.ir

درسنامه ها و جزوه های ریاضی
سوالات و پاسخنامه تشریحی کنکور
نمونه سوالات امتحانات ریاضی
نرم افزارهای ریاضیات

و...

@riazisara

ریاضی سرا در تلگرام:

<https://t.me/riazisara>

@riazisara.ir

ریاضی سرا در اینستاگرام:

<https://www.instagram.com/riazisara.ir>

فصل دوم

هندسه

- ❖ درس اول: ترسیم های هندسی
- ❖ درس دوم: استدلال و قضیه تالس
- ❖ درس سوم: تشابه مثلث ها

شماره پویشی	نوبت دوم	نوبت اول
۳	۲/۵	۶

بارم فصل ۲:

فصل ۲ درس ۱: ترسیم های هندسی

پیش نیاز های درس ۱:

- تعاریف خط، نیم خط، پاره خط، دایره، زاویه، نیمساز، عمود منصف، دو خط موازی، دو خط عمود بر هم را بدانند و مثلث و اجزای آن را بشناسند.
- هم نهستی مثلث ها و حالت های آن و قضیه خطوط موازی را بدانند.

اهداف درس ۱:

- توانایی رسم مثلث، با مشخص بودن اندازه سه ضلع آن
- توانایی رسم عمود منصف یک پاره خط
- درک خاصیت مشترک همه نقاط واقع بر عمود منصف یک پاره خط (یکسان بودن فاصله شان از دوسر پاره خط)
- توانایی رسم نیمساز یک زاویه
- درک خاصیت مشترک همه نقاط واقع بر نیمساز یک زاویه (یکسان بودن فاصله شان از دو ضلع زاویه)
- توانایی رسم خط موازی با یک خط داده شده، از نقطه ای خارج آن خط
- توانایی رسم خط عمود بر یک خط داده شده، از نقطه ای غیر واقع بر آن خط
- توانایی رسم خط عمود بر یک خط داده شده، از نقطه ای واقع بر آن خط

ترسیم های هندسی:

ترسیم های هندسی یعنی رسم شکل های هندسی به کمک خط کش و پرگار

دایره:

دایره مجموعه نقاطی از صفحه است که از یک نقطه ثابت به یک فاصله باشند. نقطه ثابت را مرکز و فاصله ثابت را شعاع می نامند.

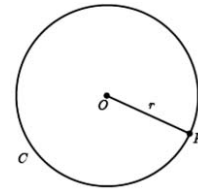
(فعالیت ۱ و ۲ ص ۲۶)

دایره به مرکز O و شعاع r را به صورت $C(O, r)$ نمایش می دهند.

هر نقطه که از نقطه O به فاصله r باشد روی محیط دایره

قرار دارد و هر نقطه که روی محیط دایره قرار دارد از نقطه O به

فاصله r است.

وضعیت نقطه و دایره:

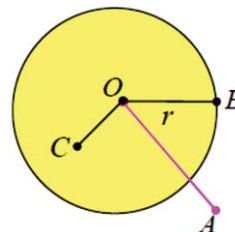
(فعالیت ۳ ص ۲۶)

هر دایره صفحه را به ۳ بخش مجزا تقسیم میکند:

(۱) نقاط خارج دایره ($OA > r$)

(۲) نقاط روی دایره ($OB = r$)

(۳) نقاط داخل دایره ($OA < r$)

رسم مثلث، با مشخص بودن اندازه سه ضلع آن:

شرط رسم مثلث: (ضلع بزرگ > مجموع دو ضلع کوچک)

(فعالیت ۶ ص ۲۶)

(ب) توضیح دهید که چگونه می توانید مثلثی به طول ضلع

های داده شده ۴ و ۵ و ۷ رسم کنید. حل:

شرط رسم مثلث: $5 + 4 > 7$

مراحل رسم مثلث:

(۱) رسم پاره خط $AB = 7$

(۲) رسم ۲ کمان به مرکز A و

شعاع ۴ و به مرکز B و شعاع ۵

(۳) محل برخورد ۲ کمان را C نامیده و از C به A, B رسم

می کنیم.

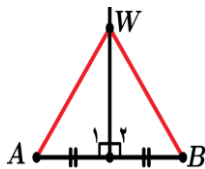
عمود منصف:

خطی است که بر پاره خط عمود می شود و آن را نصف می کند.

خاصیت عمود منصف:

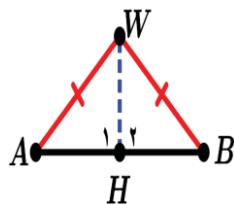
(۱) هر نقطه که روی عمود منصف یک پاره خط باشد از دوسر

پاره خط به یک فاصله است

(۲) هر نقطه که از دو سر پاره خط به یک فاصله باشد روی

عمود منصف آن پاره خط قرار دارد.

(فعالیت ۳ ص ۲۶)

✓ نکته: برای مشخص کردن یک خط داشتن ۲ نقطه

از آن لازم و کافی است

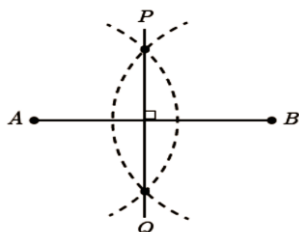
رسم عمود منصف یک پاره خط:

دهانه پرگار را بیش از نصف طول AB باز کنید و یک بار به

مرکز A و بار دیگر به مرکز B کمان بزنید تا دو کمان یکدیگر

را در نقاطی مانند P و Q قطع کنند

خط گذرنده از دو نقطه P و Q عمود منصف AB است

✓ نکته: عمود منصف های سه ضلع مثلث همیشه در یک نقطه متقاطعدند. این نقطه از سه راس مثلث به یک فاصله است.

تمرین ۲ و ۳ (ص ۳۰): Homework

② مثلثی دلخواه رسم کنید و آن را ABC بنامید. عمودمنصف های دو ضلع این مثلث را رسم کنید و نقطه برخورد آنها را O بنامید به مرکز O و به شعاع OA یک دایره رسم کنید. نقاط B و C نسبت به این دایره چه وضعیتی دارند؟ چرا؟

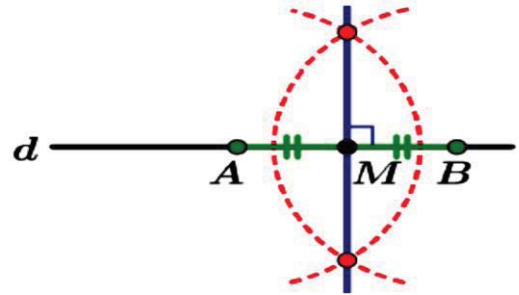
④ فرض کنید نقطه A به فاصله ۴ سانتی متر از خط d باشد. روش رسم هر مثلث را بنویسید. الف) مثلثی متساوی الساقین که A یک رأس آن و قاعده آن بر خط d منطبق باشد.

ب) مثلثی که شرایط (الف) را داشته باشد و طول ساق آن ۶ سانتی متر باشد.

پ) مثلثی رسم کنید که شرایط قسمت (الف) را داشته باشد و مساحت آن ۸ سانتی متر مربع باشد.

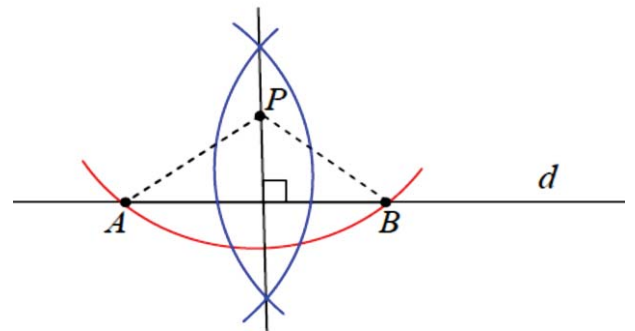
مراحل رسم خط عمود بر یک خط از نقطه ای واقع (روی) بر آن:

دهانه پرگار را باز کنید و به مرکز M کمان بزنید تا خط را در دو نقطه A, B قطع کند سپس عمود منصف AB را رسم کنید

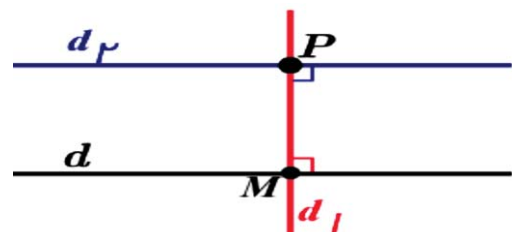
مراحل رسم خط عمود بر یک خط از نقطه ای غیر واقع (خارج) بر آن:

دهانه پرگار را باز کنید و به مرکز P کمان بزنید تا خط را در دو نقطه A, B قطع کند سپس عمود منصف AB را رسم کنید

رسم خط موازی با خط داده شده از نقطه ای غیر واقع (خارج) بر آن:

از P خطی عمود بر d رسم می کنیم و d_1 می نامیم سپس از نقطه P واقع بر d_1 خطی عمود بر d_1 رسم می کنیم و d_2 آنگاه d_1, d_2 بر هم عمودند پس با هم موازیند.

✓ نکته: نیمسازهای سه زاویه مثلث همیشه در یک نقطه متقاطعند. این نقطه از سه ضلع مثلث به یک فاصله است.

تمرین ۳ ص ۳۰: Homework

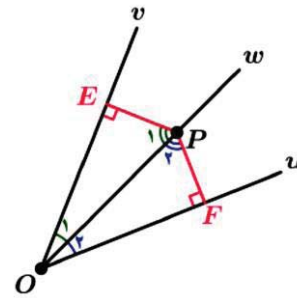
③ مثلثی دلخواه رسم کنید و آن را ABC بنامید. نیمسازهای دوزاویه این مثلث را رسم کنید و نقطه برخورد آنها را O بنامید از نقطه O بر سه ضلع مثلث عمود رسم کنید و پای یکی از عمودها را H بنامید به مرکز O و به شعاع OH یک دایره رسم کنید. اضلاع مثلث ABC نسبت به این دایره چه وضعیتی دارند؟ چرا؟

نیمساز:

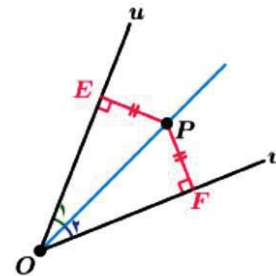
نیم خطی است که زاویه را به دو قسمت مساوی تقسیم می کند.

خاصیت نیمساز:

۱) هر نقطه که روی نیمساز یک زاویه باشد از دو ضلع آن زاویه به یک فاصله است

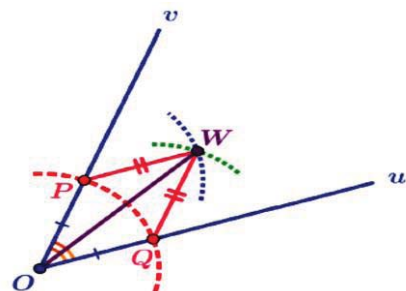

۲) هر نقطه که از دو ضلع یک زاویه به یک فاصله باشد روی نیمساز آن زاویه قرار دارد.

رسم نیمساز یک زاویه:

به مرکز O کمان می زنیم تا اضلاع زاویه را در دو نقطه P و Q قطع کند پدراگر را بیشتر از نصف P و Q باز کرده و یکبار به مرکز P و بار دیگر به مرکز Q کمان میزنیم محل برخورد دو کمان را W نامیده خط گذرنده از دو نقطه O, W نیمساز زاویه O است

فصل ۲ درس ۲: استدلال و قضیه تالس

پیش نیازهای درس ۲:

- نسبت و تناسب
- طرفین وسطین

اهداف درس ۲:

- درک برخی خواص تناسب
- درک قضیه تالس، عکس و تعمیم آن و توانایی کاربرد آن در حل مسائل
- درک استدلال استقرایی، استدلال استنتاجی، برهان خلف، مثال نقض، عکس قضیه و قضیه های دو شرطی

نسبت و تناسب

هر دو نسبت مساوی، یک تناسب تشکیل می دهند

ویژگی های تناسب:

الف) $\frac{a}{b} = \frac{c}{d} \Rightarrow ad = bc$ (طرفین وسطین)

ب) $ad = bc \Rightarrow \frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ (تبدیل حاصل ضرب به تناسب)

پ) $\frac{a}{b} = \frac{c}{d} \Rightarrow \frac{b}{a} = \frac{d}{c}$ (معکوس کردن تناسب)

ت) $\frac{a}{b} = \frac{c}{d} \Rightarrow \begin{cases} \frac{c}{a} = \frac{d}{b} \\ \frac{a}{c} = \frac{b}{d} \end{cases}$ (تعویض جای طرفین با وسطین)

ث) $\frac{a}{b} = \frac{c}{d} \Rightarrow \begin{cases} \frac{a+b}{b} = \frac{c+d}{d} \\ \frac{a}{a+b} = \frac{c}{c+d} \end{cases}$ (ترکیب نسبت در صورت یا مخرج)

ج) $\frac{a}{b} = \frac{c}{d} \Rightarrow \begin{cases} \frac{a-b}{b} = \frac{c-d}{d} \\ \frac{a}{b-a} = \frac{c}{d-c} \end{cases}$ (تفصیل نسبت در صورت یا مخرج)

(کاردر کلاسی ۲ ص ۳۲)

② با توجه به ویژگی های تناسب، کامل کنید.

الف) $\frac{5}{14} = \frac{15}{42} \Rightarrow 5 \times \text{---} = 15 \times \text{---}$

ب) $3 \times 40 = 12 \times 10 \Rightarrow \frac{3}{\text{---}} = \frac{12}{\text{---}}$

پ) $\frac{7}{10} = \frac{21}{30} \Rightarrow \frac{10}{\text{---}} = \frac{7}{\text{---}}$

ت) $\frac{6}{11} = \frac{18}{33} \Rightarrow \frac{6}{18} = \frac{\text{---}}{\text{---}}$ ، $\frac{33}{11} = \frac{\text{---}}{\text{---}}$

ث) $\frac{4}{14} = \frac{10}{35} \Rightarrow \frac{18}{14} = \frac{\text{---}}{\text{---}}$ ، $\frac{4}{18} = \frac{\text{---}}{\text{---}}$

ج) $\frac{5}{12} = \frac{10}{24} \Rightarrow \frac{-7}{12} = \frac{\text{---}}{\text{---}}$ ، $\frac{5}{-7} = \frac{\text{---}}{\text{---}}$

(تقریبی ۲ ص ۴۱)

② مقدار عددی نسبت $\frac{a}{b}$ را به دست آورید

الف) $\frac{a}{10+a} = \frac{b}{8+b}$

ب) $\frac{3a+10}{10+2a} = \frac{3b+7}{7+2b}$

استدلال و انواع آن:

عمل دلیل آوردن برای اثبات یک گزاره را استدلال می نامند. به طور کلی دو نوع استدلال وجود دارد.

۱) استدلال استقرایی: استدلالی است که ما را براساس تعداد محدودی مشاهده به یک نتیجه کلی می رساند.

۲) استدلال استنتاجی: استدلالی است که بر اساس حقایق درست پذیرفته شده ما را به یک نتیجه کلی می رساند.

تفاوت استدلال ها:

استدلال استنباطی	استدلال استقرایی
بر اساس حقایق پذیرفته شده است	بر اساس تعداد محدودی از مشاهدات است.
منطقی است	تجربی است
از کل به جزء	از جزء به کل
نتایج آن قطعی است	نتایج آن احتمالی است

مثال نقض:

مثالی است که درستی یک حکم کلی را رد می کند و نشان می دهد که نتیجه گیری کلی نادرست است.

✓ نکته: اگر برای یک حدس با حکم کلی نتوانستیم مثال نقض بیاوریم، دلیل بر درستی آن حدس نیست. ممکن است تلاش بیشتر، ما را به مثال نقض برساند. ضمن آنکه برای اثبات حکم کلی، نیازمند به استدلال استنتاجی هستیم.

(مثال ص ۳۹ و ۴۰)

برای هر یک از موارد زیر در صورت وجود یک مثال نقض بیاورید.

الف) تمام اعداد اول فرد هستند.

ب) همه اعداد فرد، اول اند.

پ) حاصل جمع دو عدد گنگ، عددی گنگ است.

ت) به ازای هر عدد طبیعی n مقدار عبارت $n^2 + n + 41$ عددی اول است.

تمرین ۹ (ص ۴۱): Homework

⑨ هر یک از حکم های کلی زیر را با یک مثال نقض رد کنید.

الف) هیچ عدد اول بزرگتر از ۱۲۷ وجود ندارد.

ب) مساحت هر مثلث از مساحت هر مربع بیشتر است.

پ) در هر مثلث میانه و عمود منصف متناظر به هر ضلع بر هم منطبق هستند.

ت) در هر مثلث اندازه هر ضلع از اندازه هر ارتفاع بزرگتر است.

توضیح:

برخی نتایج مهم و پرکاربرد که با استدلال استنتاجی به دست می آیند، قضیه نامیده می شوند.

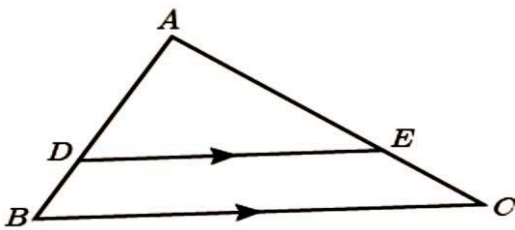
هر قضیه یک جمله شرطی است که دارای فرض (اطلاعات مسئله) و حکم (خواسته مسئله) می باشد که الگوی آن به صورت زیر است:

قضیه شرطی: اگر (فرض) آنگاه (حکم)

توضیح تالی:

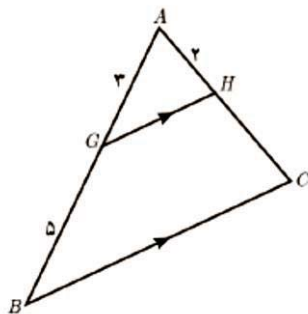
اگر خطی موازی یک ضلع مثلث رسم شود و دو ضلع دیگر را قطع کند، آنگاه روی آنها پاره خط های متناسب بوجود می آورد.

$$DE \parallel BC \rightarrow \frac{AD}{DB} = \frac{AE}{EC} \text{ (جزء به جزء)}$$

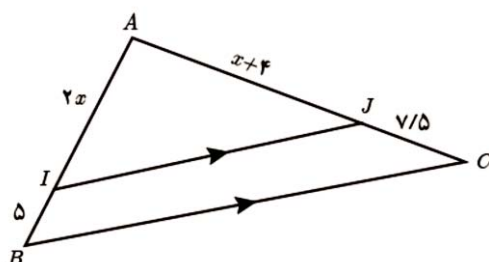

(گارد رگلاسی ۲ ص ۳۴)

① در شکل پاره خط های BC, GH موازی اند. اندازه پاره خط های HC, AC را به دست آورید.

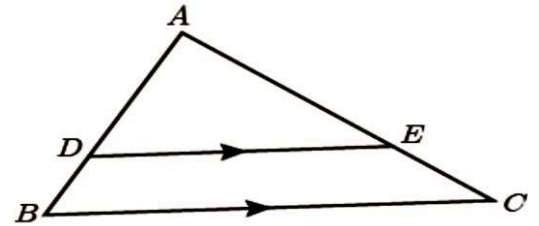
② با تشکیل یک معادله، مقدار x و اندازه پاره خط های AJ, AI را به دست آورید

تعمیم قضیه تالس:

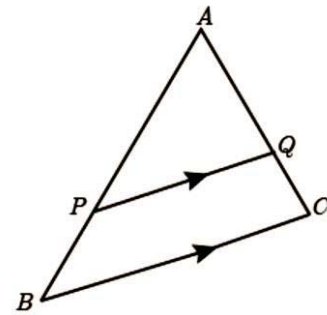
با دوبار استفاده از قضیه تالس و ترکیب نسبت در مخرج به رابطه زیر میرسیم:

$$DE \parallel BC \Leftrightarrow \frac{AD}{AB} = \frac{AE}{AC} = \frac{DE}{BC} \quad (\text{جزء به کل})$$

(گارد در کلاسی ص ۳۶)

در شکل زیر پاره خط موازی با ضلع است. درستی یا نادرستی هر عبارت را مشخص کنید.

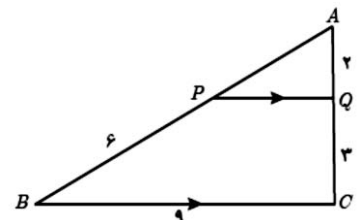
الف) $\frac{AP}{PB} = \frac{AQ}{QC} = \frac{PQ}{BC}$	ب) $\frac{AP}{AB} = \frac{AQ}{AC} = \frac{PQ}{BC}$
پ) $\frac{PB}{AP} = \frac{QC}{AC} = \frac{PQ}{BC}$	ن) $\frac{PB}{AB} = \frac{QC}{AC} = \frac{PQ}{BC}$
ث) $\frac{PB}{AB} = \frac{QC}{AC} = \frac{BC}{PQ}$	ج) $\frac{AB}{AP} = \frac{AC}{AQ} = \frac{BC}{PQ}$

نکته:

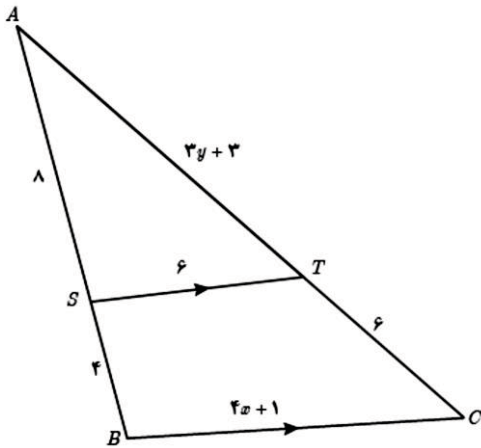
اگر در سوال پاره خط های موازی را بدهند یا بخواهند می توانیم از تناسب جزء به کل استفاده کنیم.

(تمرین ۴ و ۵ ص ۴۱)

④ در شکل $PQ \parallel BC$ است. اندازه پاره خط های PQ, AP را به دست آورید.

⑤ در شکل $ST \parallel BC$ است. x, y را به دست آورید.

عکس قضیه:

اگر فرض و حکم یک قضیه را جابه جا کنیم، آنچه حاصل می شود «عکس قضیه» است. عکس یک قضیه می تواند درست یا نادرست باشد.

(مثال ۱ و ۲ و ۳ ص ۳۶)

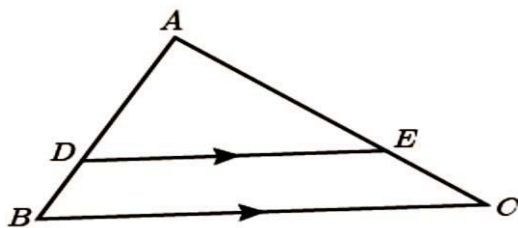
۱) قضیه: اگر یک چهار ضلعی متوازی الاضلاع باشد، آنگاه قطرهایش یکدیگر را نصف می کند.

عکس قضیه: اگر در یک چهار ضلعی قطرهای یکدیگر را نصف کنند، آنگاه آن چهار ضلعی متوازی الاضلاع است.

۲) قضیه: اگر دو ضلع از یک مثلث با هم برابر باشند، آنگاه ارتفاع های وارد بر آن دو ضلع نیز با هم برابرند.

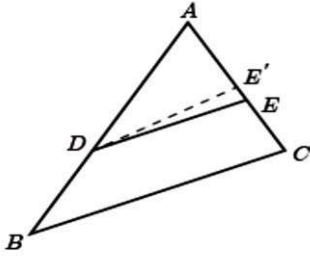
عکس قضیه: اگر دو ارتفاع از یک مثلث با هم برابر باشند آنگاه اضلاع نظیر به آن ارتفاع ها نیز با هم برابرند.

③ قضیه تالس: $DE \parallel BC \rightarrow \frac{AD}{DB} = \frac{AE}{EC}$

عکس قضیه تالس: $\frac{AD}{DB} = \frac{AE}{EC} \rightarrow DE \parallel BC$

③ با استفاده از برهان خلف درستی عکس قضیه تالس را ثابت کنید.

تمرین ۸ ص ۴۱: Homework

⑧ با برهان خلف ثابت کنید نمی توان از یک نقطه غیر واقع بر یک خط دو عمود بر آن خط رسم کرد.

تفسیرهای دوشروطی:

اگر عکس یک قضیه شرطی درست باشد آن را قضیه دوشروطی می نامیم. که به صورت های زیر نوشته می شود:

❖ اگر p و تنها اگر q

❖ اگر p آنگاه q و برعکس

قضیه های دو شرطی را با نماد $(\Leftrightarrow)$ نشان می دهند.

(مثال ص ۳۹)

۱) در یک مثلث دو ضلع با هم برابرند؛ اگر و تنها اگر زاویه های رو به رو به آنها با هم برابر باشند.

۲) در مثلث متساوی الاضلاع یک پاره خط نیمساز است؛ اگر و تنها اگر میانه باشد.

برهان خلف (استدلال غیر مستقیم):

اگر اثبات درستی یک قضیه از طریق مستقیم دشوار باشد از روش برهان خلف کمک می گیریم.

برای اثبات یک قضیه به روش برهان خلف، ابتدا فرض می کنیم حکم درست نباشد (فرض خلف) و به یک تناقض (نتیجه غیرممکن) می رسیم و به این ترتیب فرض خلف باطل و درستی حکم ثابت می شود.

(B) حکم $\Rightarrow$ (A) فرض: مسئله

درست A و نادرست B $\Rightarrow \dots \Rightarrow \dots \Rightarrow \dots \Rightarrow$ $\left\{ \begin{array}{l} \text{① } A \text{ درست نیست} \\ \text{② تناقض منطقی} \end{array} \right.$
استدلال، منطق و حقایق

پس نتیجه می گیریم حکم (B) درست است.

(مثال ص ۳۸ و ۳۷)

① اگر $n \in \mathbb{N}$ و n^2 عددی فرد باشد، آنگاه n نیز عددی فرد است.

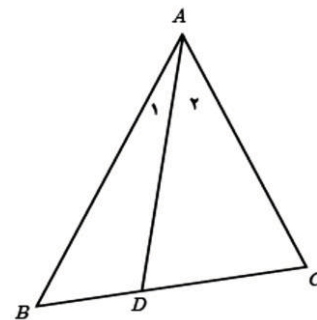
$(n \text{ فرد است}) \Rightarrow (n^2 \text{ فرد است})$: مسئله

برهان خلف:

$n \Rightarrow n = 2k \Rightarrow n^2 = 4k^2 = 2(2k^2) = 2m$ زوج است

حکم درست است $\Rightarrow$ تناقض $\Rightarrow$ باید طبق فرض، فرد باشد $\Rightarrow$

② فرض کنیم AD نیمساز زاویه A از مثلث ABC باشد. اگر $BD \neq DC$ باشد آن گاه $AB \neq AC$.

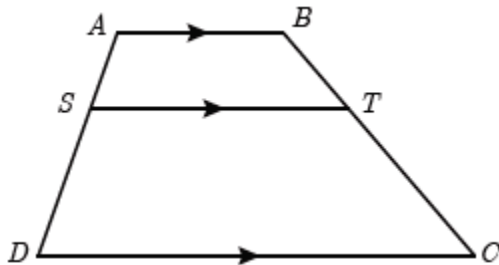

(تهرپین ۳ و ۶ هی ۴۱)

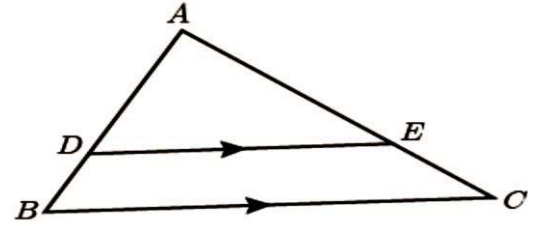
③ ثابت کنید در هر مثلث پاره خطی که وسط های دو ضلع مثلث را به هم وصل کند، با ضلع سوم موازی و مساوی نصف آن است

⑥ در دوزنقه مقابل $AB \parallel ST \parallel DC$ است. ثابت کنید

$$\frac{AS}{SD} = \frac{BT}{TC}$$

③ قضیه تالس و عکس آن به صورت یک قضیه دو شرطی :

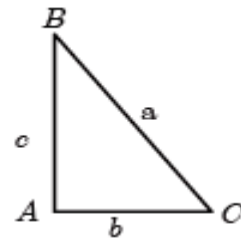
اگر $DE \parallel BC$ آنگاه $\frac{AD}{DB} = \frac{AE}{EC}$ و برعکس

یا

$$DE \parallel BC \Leftrightarrow \frac{AD}{DB} = \frac{AE}{EC}$$

(گاردوگلاسی هی ۳۹)

قضیه فیثاغورس و عکس آن را به صورت یک قضیه دو شرطی بنویسید.

اگر $A = 90^\circ$ آنگاه $a^2 = b^2 + c^2$ و برعکس

یا

$$A = 90^\circ \Leftrightarrow a^2 = b^2 + c^2$$

میان خط در مثلث و دوزنقه:

۱) در هر مثلث پاره خطی که وسط های دو ضلع مثلث را به هم وصل کند، با ضلع سوم موازی و مساوی نصف آن است.

۲) در هر دوزنقه پاره خطی که وسط های دو ساق را به هم وصل کند با قاعده موازی و طول آن برابر میانگین قاعده هاست.

فصل ۲ درس ۳: تشابه مثلث ها

پیش نیاز های درس ۳:

- مفهوم تشابه را بداند و با تعریف آن آشنا باشد.

اهداف درس ۳:

- درک قضیه اساسی تشابه مثلث ها و توانایی کاربرد آن در حل مسائل
- حالت های تشابه دو مثلث را بشناسد و از آنها در حل مسائل کمک بگیرد.
- روابط طولی مطرح شده را فرا گیرد و آنها را در حل مسائل به کار گیرد.

تشابه مثلث ها:

دو مثلث که دارای شرایط زیر باشند را متشابه گویند:

۱) تساوی زوایای متناظر

۲) تناسب اضلاع متناظر

✓ نکته: نسبت دو ضلع متناظر را نسبت تشابه گویند و

با K نشان می دهند

✓ نکته: برای نوشتن نسبت تشابه، ابتدا زوایای برابر را

در دو مثلث پیدا کرده سپس اضلاع روبروی آن ها را

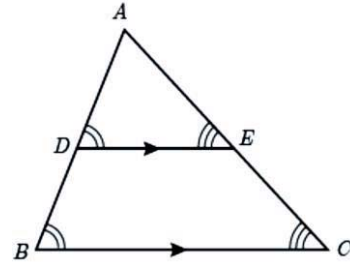
متناسب قرار می دهیم.

قضیه اساسی تشابه مثلث ها:

اگر خطی موازی یک ضلع مثلثی رسم شود به طوری که دو

ضلع دیگر را قطع کند، در اینصورت مثلث کوچکی بوجود

می آید که با مثلث بزرگ اولیه متشابه است.

حالات های تشابه دو مثلث:

قضیه ۱) هرگاه دو زاویه از مثلثی با دو زاویه از مثلث دیگر

برابر باشند، دو مثلث متشابه اند

قضیه ۲) هرگاه اندازه های دو ضلع از مثلثی با اندازه های

دو ضلع از مثلث دیگر متناسب باشند و زاویه بین آنها برابر

باشند، دو مثلث متشابه اند.

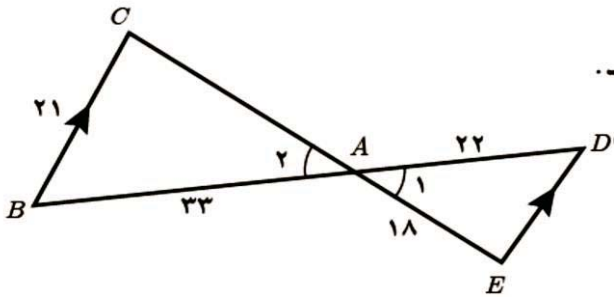
قضیه ۳) هرگاه اندازه های سه ضلع از مثلثی با اندازه های

سه ضلع از مثلث دیگر متناسب باشند، دو مثلث متشابه اند.

(کاردر کلاسی ۱ ص ۴۳)

① در شکل زیر $BC \parallel DE$. اندازه پاره خط های

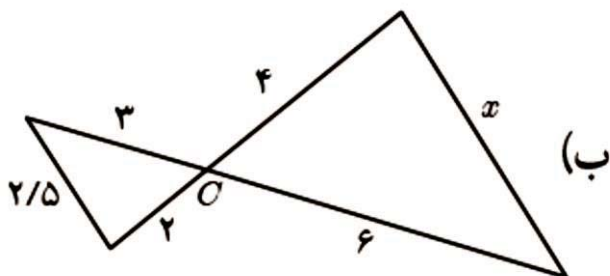
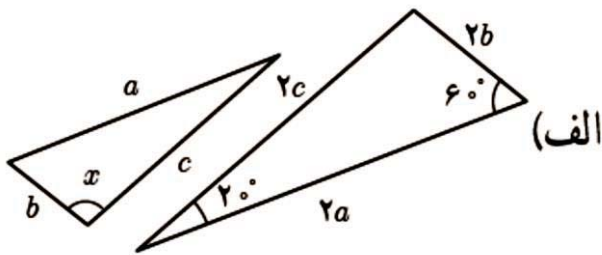
DE, CA را به دست آورید.

Home work: (تمرین ۴ و ۵ ص ۴۵)

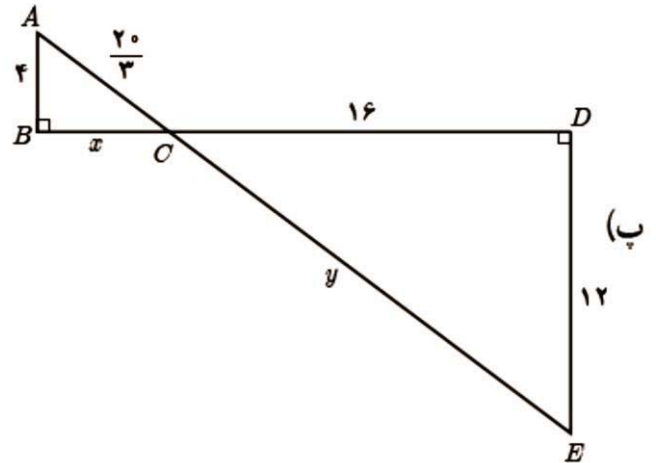
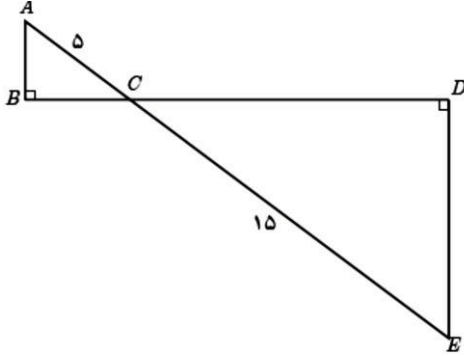
① در هر قسمت تشابه مثلث ها را ثابت کنید و مقدار x, y

را بیابید

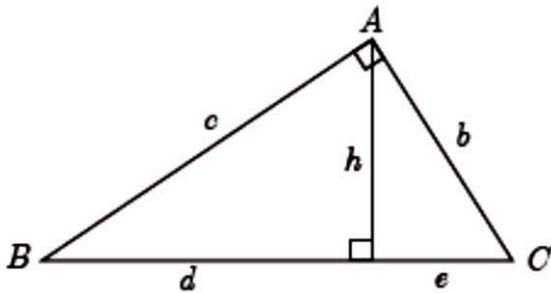
(تقریباً ۵۶ ص ۴۶)

۵) در شکل مقابل دو مثلث قائم الزاویه مشاهده می کنید. نسبت محیط ها و مساحت های آنها را به دست آورید.

روابط طولی در مثلث قائم الزاویه:

در هر مثلث قائم الزاویه، ارتفاع وارد بر وتر، دو مثلث قائم الزاویه به وجود می آورد که این دو مثلث با هم و با مثلث اصلی متشابه اند.

$$۱) BC^2 = AB^2 + AC^2 \rightarrow a^2 = c^2 + b^2$$

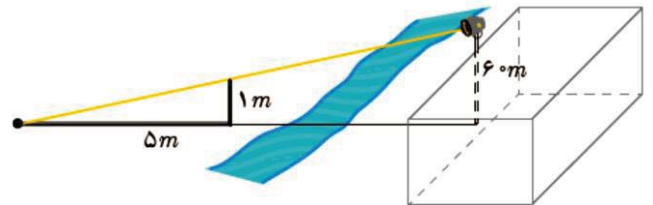
$$۲) AB^2 = BC \times BH \rightarrow c^2 = a \times d$$

$$۳) AC^2 = CB \times CH \rightarrow b^2 = a \times e$$

$$۴) AH^2 = HB \times HC \rightarrow h^2 = d \times e$$

$$۵) AH \times BC = AB \times AC \rightarrow h \times a = c \times b$$

۴) بر دیوار یک کمپ نظامی نورافکنی به ارتفاع ۶۰ متر (مانند شکل) قرار گرفته است. فردی که در طرف دیگر رودخانه است، می خواهد فاصله خود را تا پایه نورافکن محاسبه کند. برای این کار چوبی به طول یک متر را روی زمین قرار می دهد و مشاهده می کند که طول سایه چوب برابر ۵ متر است. فاصله این مرد تا پای نورافکن چقدر است؟

نکته: اگر دو مثلث ABC و $A'B'C'$ با هم متشابه باشند و نسبت تشابه آنها برابر K باشد در این صورت داریم:

K = نسبت محیط ها، میانها، نیمسازها و ارتفاع ها

K^2 = نسبت مساحت ها

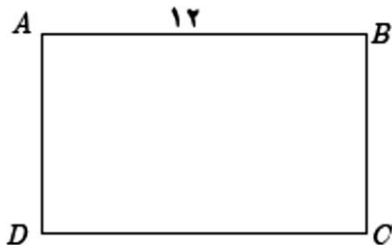
$$AC = ?, AB = ?, AH = ?, BH = ۹, BC = ۱۰$$

$$AB = ?, AH = ?, BC = ?, CH = ۲, AC = ۵$$

$$BC = ?, AB = ۸, AH = ?, AC = ۶$$

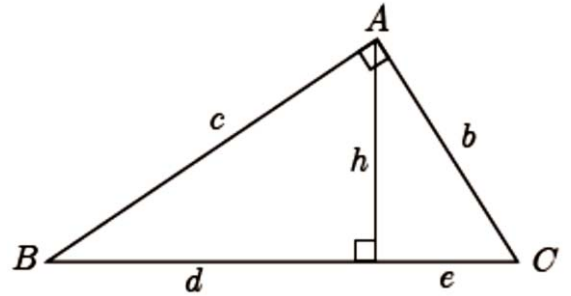
$$AC = ?, BC = ?, AH = ۶, BH = ?, AB = ۱۲$$

③ شکل مقابل مستطیلی به طول ۱۲ است. اگر از نقطه A عمودی بر قطر BD رسم کنیم و پای این عمود را H بنامیم طول BH برابر ۱۱ است. اندازه عمود رسم شده، طول قطر مستطیل و اندازه عرض مستطیل را محاسبه کنید.

(کاردر کلاسی ص ۴۵)

در مثلث قائم الزاویه زیر در هر مورد سعی کنید با ساده ترین روش مقادیر خواسته شده را به دست آورید.

۱) $e = ? \quad d = ۷ \quad h = ۵$

۲) $c = ? \quad b = ? \quad d = ۵ \quad e = ۳$

۳) $h = ? \quad b = ۶ \quad c = ۸$

تمرین ۲ و ۳ ص ۴۵: Homework

② در مثلث قائم الزاویه زیر در هر حالت، اندازه پاره خط خواسته شده را به دست آورید.

